

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת אמור תשפ"ה

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

לשמור על הנשק!

בתהליך טהרת המצורע, מגלה עד כמה חשוב לשמור על פה נקי. אף מסיק, כי עדיף לשתוק לחלוטין לא לדבר עם הזולת מוטב ועד רע מאשר לדבר ולהיכשל.

מכאן אדם מחליט לעשות תעניות דיבור, כחרש לא ישמע וכאילם לא יפתח פיו, נוצר לשונו ומסרב להוציא מפיו מילה. אלא שגם זו בעיה, נאמר: 'מי האיש הקפץ חיים... נצר לשונך מרע... סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורחמים'. אדם מצווה לנצור לשונו מן הרע – אולם לא מן הרע ומן הטוב.

בהחלט צריך לשתוק מדיבור רע, אבל אסור לשכוח לדבר טוב היכן שצריך ומועיל. זו המטרה, לכך הלשון נועדה, עלינו לשמור על 'הנשק' – על לשון נקיה ומבריקה כדי לא להרוס עמה דברים טובים, אבל אין לשכוח לעורר את הלשון כאשר נצרך להשתמש בה – ל'ועשה טוב' – תפילה, תורה, לפרגן, להחמיא, לעודד, להעריך ולספר בה דברים שמרבים אהבה וקירבה בין אדם לחברו ובין איש לאשתו.

וכבר כתב הזוהר הקדוש דבר עצום (תזריע דף מו) וז"ל: 'כמה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה בישא כך ענשיה בגין מלה טבא דקאתי לידיה ויכיל למללא ולא מליל'. – פירושו: שכמו שאדם נענש בחומרה כאשר מדבר לשון הרע, אזי כך גם אדם נענש כאשר היה יכול לעודד את חברו ולגרום לו לשמחה ולפרוח ולא עשה זאת כאשר 'מנע טוב מבעליו' עתיד ליתן את הדין.

לשון המתרגלת לסור מדיבור רע, מצליחה להגיע ל'ועשה טוב' – לומר מחמאות טובות ומועילות ללא אבק לשון הרע מסביב, וכמובן תפילות הבקעות מן הפה ששוכנות בו לשון טהורה זו הינן קרובות להתקבל.

רמז לדרש זה נמצא בסדר הפרשיות שקראנו באחרונה: 'מצורע' אחרי מות 'קדושים' 'אמור' 'בהר' 'בחוקות'. דהיינו, כאשר יש מצורע – 'מוציא רע', תהליך טהרתו 'אחרי מות' – עליו להמית את לשונו לא לדבר כלל. לאחר מכן 'קדושים' לקדש את הלשון, ללמוד מהו טוב ומהו רע. או אז 'אמר' זה הזמן להתחיל לדבר דברים טובים ומועילים. העושה כן זוכה ל'בהר סיני' ו'בחוקות' זוכה לסם החיים הטובים, הלא היא התורה הקדושה.

יהי רצון שנוכה לסור מרע ולדבוק בטוב – אמן.

- "בכל בוקר בשעה 6:30 כולם עומדים למסדר, עליכם לפרק את הנשק לנקותו לצחצחו ולשמור עליו היטב". פקד שמוליק על כיתת חייליו. כך בכל יום היו החיילים נצבים במסדר, נקיים ורעננים. החייל ישראל, הוא היה הזריז ביותר, היה מקדים לצחצח את נשקו כהוגן ועליו שמר מכל משמר.

בוקר אחד אועקת חרום נשמעה בבסיס דווח כי חדר מחבל לשטח הצבאי. חייל הוועקו החיילים לפעולה. הללו דרכו נשקם ויצאו לחיפוש יסודי בשטח המחנה. לפתע, קרא שמוליק המפקד אל ישראל: פתח באש, תירה, הוא נמצא בסמוך אליך, קדימה, אתה תתפוס אותו, קדימה. "אך ישראל נמנע, אחז הנשק צמוד אל גופו ומאן לפתוח באש. בסיעתא דשמיא המחבל טרם הספיק לברוח נתקלה רגלו באחת מאבני המקום, נפל על הארץ נוטרל במהרה, והשקט שב למקומו.

אחר התקרית, הובל החייל ישראל לחקירה ונשאל על ידי המפקד הראשי: "מדוע התמהמהת לפתוח באש כאשר הייתה לך אפשרות? הסירוב שלך לפקודה, היוותה סכנה לבסיס כולו!"

- "אדוני המפקד, אתה יודע שאנו מצווים לשמור על הנשק היטב. בכל בוקר אנו מפרקים אותו לחלקים ומנקים ומבריקים אותו כהוגן. פקודה זו בשבילי 'הרג ואל יעבור' אני מקפיד עד מאוד למלאותה. בשל כך, סירבתי לירות עם הנשק. חלילה לי לפתוח באש וללכלך את הנשק המבריק, לכך גם כאשר נכנס אויב העדפתי לשמור על הפקודה לשמור על הנשק נקי..."

- "ישראל, התשובה הזו גרועה ביותר. לא שמעתי מימי תשובה כה עצובה. הרי כל מה שאנו שומרים על הנשק נקי כהוגן, זהו רק בכדי שיהיה מוכן לפעולה כשנצטרך להשתמש בו, אנו לא מנקים אותו בכדי לשמור אותו נקי, הבנת!?"

בפרשיות הקודמות 'תזריע מצורע' קראנו על חומרת המוציא מפיו לשון הרע, על מי שמרכל בלשונו, אומר דברים שמולידים פרוד בין איש לרעהו, ובכך גורם להרבות מחלוקות בין אדם לחברו ובין האדם למקום. המוציא רע עונשו – מצורע, דינו 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו', מתרחק מהחברה ויושב בדד, כך לשונו יוצאת לחופשה של מחשבה, מפסיקה לדבר עם הזולת מודיע לכל: 'טמא אני אל תתקרבו אלי'. המתבונן

הרב אלון בן שבת

שאלה בקר הרב אלון בן שבת

שאלה בענין טחינת ירק שנפל בו חרק או ירק שמוחזק כנגוע בתולעים
אחד שקנה ירק הנקרא כוסברה מגידול נקי ללא חרקים על מנת לטחנו לעשות ממנו מאכל בשם "סחוג", וקודם הטחינה קוצצים הירק בחיתוך גס מעט, והבחין שנפל שם איזה חרק חי לתוך התערובת ואינו מוצאו כעת כלל, האם יוכל לטחון הירק ולסמוך בזה שהחרק יחתך ויתבטל בשישים, או שיש בזה דין של "אין מבטלין איסור לכתחילה"?

תשובה

בגמרא ע"ז לג. ת"ר קנקנים של גויים עו"כ נותן לתוכן יין, ישראל נותן לתוכן ציר ומורים ואינו חושש. ופי' רש"י לפי שהציר ומורים שורפין את היין הנבלע ומכלין אותו.

ושם בעמוד ב' איבע"ל מהו שיתן לתוכו שכר, ר"נ ורב יהודה אסרי, ורבא שרי. רבינא שרי לרב חייא בריה דרב יצחק למירמא בהו שיכרא ואזל רמא בהו חמרא ואפ"ה לא חש לה למילתא, דאקראי בעלמא הוא.

וטעמו של רבא משום שהשכר מבטל טעמו של היין וכפירוש רש"י בד"ה לא חש למילתא.

והרא"ש כתב דהלכה כרבא ורבינא דבתראי ניהו וכן מים מותר ליתן בהם, ואע"ג דבכוליה משערין ואין במים ובשכר שישים לבטל, אפ"ה שרי, כי טעם היין הנפלט לתוכו פגום מעיקרא הוא.

וכתב הר"ן ומהא שמעינן שהמים של מילוי ועירו מותרין בשתייה, והביא להרשב"א שהקשה דא"כ מצינו שמבטלין איסור לכתחילה שהרי נותנין מים ושכר בכלי זה כדי לבטל טעם היין, ותירץ לו רבו ה"ר יונה ז"ל שבלעית היין אינה אלא משהו, וכיון שא"א לבוא לידי נתינת טעם מבטלין אותו לכתחילה. וכ"כ הראב"ד באיסור משהו שלו, דמהא שמעינן דמבטלין איסור משהו לכתחילה וכו'.

והר"ן תירץ באופן אחר דלא נאסר לבטל איסור לכתחילה אלא למי שמתכוין לבטלו כדי ליהנות ממנו, הא לאו הכי לא, שאם לא תאמר כן, למי שסובר דמאי דאמרין אין מבטלין איסור לכתחילה מדאורייתא הוא, א"כ היאך הכשירה התורה כלי מדין בהגעלה, והרי הוא מבטל איסור הבלוע בהן לכתחילה במים שהוא מגעיל אותן, אלא ודאי לא אמרו אין מבטלין איסור אלא במתכוין לערב איסור בהיתר כדי ליהנות ממנו, אבל במתכוין להכשיר הכלי ואינו נהנה מן האיסור שרי. וכעין זה כתב הריב"ש בתשובה סימן שמט, ועיין פר"ח ח"ד סימן סד ס"ק כו.

ולכאורה י"ל דהרשב"א והראב"ד פליגי אסברא זו מדתירצו בענין אחר וכנ"ל, אולם הנה הרשב"א בתשובה סימן תסג שכתב אהא דאמרין במסכת תרומות פרק חמישי מ"ט, סאה תרומה שנפלה למאה וטחנן ופחתו, כשם שפחתו חולין כך פחתה התרומה ומותר, וכו' ואע"פ שטחנן מויד נקרא שוגג לענין ביטול דלא נתכוין לבטל אלא לטחון ולאכול. ע"ש וכ"כ הב"ח או"ח סימן תנג ללמוד כן בדעת הרשב"א ממקום אחר בתשובתו בסימן תפח. ע"ש.

אולם הנה הרשב"א בתשובה בסימן תתלא כתב על דבר התבואה שנמצאו בה חטים שנתבקעו שנטחנו קודם הפסח, אם יש יותר מששים של היתר אם מותר לאכול בפסח ושם כתב לאסור כיון דק"ל דאין מבטלין איסור לכתחילה ואם ביטל במזיד אסור אף

המשן בעמ' 3

הלכה למעשה
הרב יצחק אלון

שותפים בחדר בדירה שאחד חלה מהם במחלה מדבקת

שאלה: לאחרונה התגלתה בישראל התפרצות של מחלת החצבת שכידוע היא מחלה מדבקת מאוד, ונשאלתי משני בחורים "חוצניקים" מישיבה מפורסמת ששכרו דירת חדר בשכונת בית ישראל. ואחד קיבל שבוע שעבר תשובה שהוא נדבק בחולי זה, ומשכך, אין שניהם יכולים לדור באותו חדר לפרק זמן מסוים עד שיחלים אותו בחור מחוליו, ועלתה השאלה מי אמור לצאת מהחדר האם הבחור החולה או שמא הבחור הבריא?

תשובה: אי אפשר לכפות על הבחור החולה לצאת ולדור במקום אחר והוא אף אינו חייב להשתתף בהוצאות השכירות של הבחור הבריא.

נימוקים: אקדים ואומר שמחלת החצבת (MEASLES) זו מחלה הנגרמת ע"י נגיף מסוכן, יצוין שהמחלה מדבקת ביותר, הנגיף חודר לגוף דרך אברי הנשימה, לאחר תקופת הדגירה הנמשכת כ-14 יום חום הגוף עולה עד 40 מעלות, עיני החולה מודלקות והוא מנוזל, כעבור יומיים מופיע אודם ברירית הפה ועל הלחי הפנימי מופיעים כתמים לבנים קטנים, למחרת מתפשטים פריחה על הראש, על הפנים, ועל שאר חלקי הגוף, שיעור התחלואה באנשים שלא מחוסנים הוא 100%, אם חלילה המחלה מסתבכת זה עלול להוביל לדלקת אוזניים ושלוש, הסיכון לדלקת ריאות הוא 6 ל-100, הסיכון לדלקת רקמת המוח זה 1 ל-1000 חולים, וחלילה למוות 2 מקרים ל-1000 חולים, בארץ ניתן חיסון חי מוחלש כנגד חצבת בגיל שנה ומנה נוספת בגיל 5-6, היעילות של החיסון הוא 95% במניעת חצבת.

בישראל נרשמה התפרצות חצבת מאוגוסט 2007 עד יולי 2008 שהקיפה 1450 איש, הן ילדים והן ומבוגרים, הפילוח של החולים היה כדלהלן: 935 היו מתחת לגיל 14 חודשים, 558 ילדים היו בגילאי אפס עד ארבעה חודשים. ו-12 אנשים מבוגרים. מקור ההדבקה היה בשני מבוגרים ותינוקת מלונדון שהשתתפו בשמחה בירושלים. החצבת התפשטה לאזורים נוספים כולל הדבקה של עובדי בריאות. לאחר בדיקה וחקירת ההתפרצות התגלה שיתכן ומקרים אלו היו נמנעים אם אוכלוסיה זו היתה מחוסנת.

וראיתי שמובא בבן איש חי (פרשת אמור שנה שניה סעיף ז) שכותב ואני מצטט "ופה עירנו בגדאד יע"א נוהגין דכל מי שיחלה בחולי שקורין חצב"א [חצבת] משקין אותו אחר שיתרפא מעט מי רגלים שלא מדעתו, דהנשים אומרים אם לא ישקוהו יהיה.... עיי"ש. כבר לפני מספר שנים יצא קול קורא להתחסן נגד חצבת, זה פורסם בקובץ אסיא (קיא-קיב ירושלים תשע"ט עמוד 88) וחתמו עליו הרבנים שריאל רוזנברג הרב זילברשטיין הרב משה שאול קליין הרב שמעון בעדני והרב מנחם מנדל לובין ובשנה לפני כן כבר הרב שטרנבוך ראב"ד העדה"ח יצא נגד אלה שלא מתחסנים נגד החצבת מודעת הפירסום הובאה בקובץ הנ"ל (עמוד 96) כמו כן יעויין בקובץ הנ"ל (קיג-קיד עמוד 9) והלאה בעיקר ענף (א) מאמור של הגאון הרב גבריאל ציננער בעל נטעי גבריאל שהרחיב בנושא זה של חיסון נגד חצבת.

והנה בהלכות הרחקת נזיקין ההלכה היא כרבי יוסי שעל הנזיק להרחיק את עצמו, אלא אם כן ההיזק הוא בגרייה דיליה, דהיינו שהמזיק עושה את ההיזק במעשיו או בכוחו (ב"ב כה: וחז"מ סי' קנה סעיף ד)

זאת ועוד, כל חולה במחלה מדבקת שגרם לחברו לחלות יש להבחין

המשן בעמ' 5

להצלחת חיילי ישראל

העלון מוקדש

לרפואת שלמה יצחק בן מאיה

באופן שלא כיון לאכלן בפסח. עכ"ד. אלא ששם אין זה מדברי הרשב"א אלא מדברי מהר"ם מרוטנבורק כפי שחתנו בסוף התשובה שם. (ועיין בתשובת חקרי לב חלק א' יו"ד סימן נג באריכות בדעת הרשב"א) ואולם מצינו ראינו למהר"ם גופיה בתשובה סימן קצ' דסבירא ליה כהר"ן אהא דאמרינן בפסחים ל'. אמר רב קדירות בפסח ישרו, ופריך ואמאי, ולשהינו אחר הפסח וליעבד בהו שלא במינן, וכתב ע"ז מהר"ם דמאי פריך, הא אין מבטלין איסור לכתחלה, ותירץ דשאני קדרה שאינו מכין לפליטתה רק לתבשיל שבה. ומיהו אין נראה להקל אלא בכלי חרס דהוי כדעבד, שא"א לו בהגעלה, ואיכא נמי טעמא דפרישית. והלכך אפשר להתיר לפי טעם זה קדרה שנפל בה חלב משהו כשהיא ריקנית, ויבשל בה היתר אפילו מיד ויתבטל בס'. ע"כ. ונמצא בדברי מהר"ם לכאורה סתראי ניהו.

וראיתי ביביע אומר חלק א' יו"ד סימן ו' אות ה שכתב על תשובות מהר"ם הנ"ל דיש לחלק בין הנושאים, ולא ביאר החילוק.

והנה הטור באו"ח סימן תנג כתב בשם הרב פרץ, יש נוהגים לברור החטים אחד אחד מאכילת עכבר וכו', ונראה שאין לחוש כלל וכו' אפילו יש בה נישוכין אינו אחד מאלף ומתבטלים הם כשיטחן ואין כאן מבטל איסור לכתחילה שאינו טחון כדי לבטל, ע"כ.

ומהא שמעינן דעכ"פ דעת הר"פ לחלוק על סברא זו ושיש דין ביטול איסור לכתחילה גם כשאנו מכין לבטל, וכ"כ הב"ח שם בדעתו ע"ש.

ועל דברי הטור העיר הפר"ח שם ס"ג מתשובת מהר"ם הנ"ל שהובאה ברשב"א שחולק על סברת הטור, וראיתי בחקרי לב (יו"ד ח"א סימן נג) שכתב בדעת הטור דס"ל דאין בנשיכת העכבר חימוץ מדברי תורה כי אם חשש חימוץ מדבריהם, וע"כ התירו גם באינו מכין אף שנהנה מהתערובת. ע"כ. ולפי"ז לא פליג אתשובת מהר"ם ששם מיירי בחטים שנתבקעו והוא חימוץ גמור ולא רק חשש חימוץ ולכן אסור אף כשאין מתכוין לבטל.

ובזה יש ליישב נמי הסתירה בתשובות מהר"ם דיש לחלק אם רוצה לבטל איסור בעין ממש כחטים שנתבקעו לבין איסור שאינו בעין והוא רק בלוע בקדירה ואינו נהנה ממנו כלל אחר ביטולו. וכנראה זו כוונת מרן ביביע אומר שכתב שיש לחלק בין הנושאים.

והדברים מוכרחים כי הנה הר"ן גופיה בתשובה בסימן נט כתב בענין חטים שנתבקעו דאין לטחן קודם הפסח דהוי מבטל איסור לכתחילה וכדברי מהר"ם שבתשובת הרשב"א, וע"כ צ"ל דאין שייך כאן הסברא דכל שאין מתכוין לבטל מותר, כיון שנהנה מגוף האיסור עצמו, משא"כ בהגעלת כלי מדין וכן בקנקנים של גוים אינו נהנה מהאיסור עצמו ולכן מותר לבטלו כשאין מתכוין.

ולפי זה בנידון דידן בטחינת הירק עם התולע שנפל שם הרי נהנה מהאיסור עצמו ויש לאסור לבטלו אף כשאנו מכין כלל לבטלו.

אולם הנה הבית יוסף יו"ד סימן פד הביא בשם הארחות חיים סימן מב מעשה שנפלו נמלים בכלי הדבש והורו שיחמם הדבש עד שיהא ניתן ויסננו וישארו הנמלים למעלה ואין כאן משום מבטל איסור שאין כוונתו אלא לתקן הדבש עכ"ל וכ"פ בשו"ע סעיף יג.

ולכאורה בזה הוא נהנה מהאיסור עצמו שהנמלים נימוחים מעט לתוך הדבש ובכ"ז התיר משום שאין מתכוון לבטל, אולם גם בזה ראיתי להחזק"ל שכתב דאינו נהנה בפליטת הנמלים כיון דהם פוגמים הדבש וכמו שכתב הטור ביו"ד סימן קד דאף בשר שמן במשקין יין ושמן ודבש פוגמין וא"כ גבי חימום דבש הוי פגם גמור.

ועיין בכנה"ג סימן פד הגב"י אות סז שכתב שהיתר זה הוא אך ורק בדבש שמתוך שהיא עבה אינה עוברת במסננת אלא על ידי החימום, משא"כ

בשאר משקין הנגררים יפה, כגון מים ויין וחומץ ושמן שעוברים במסננת יפה, אין להתיר לכתחילה לבשלם כדי שהתולעים ימותו ולא יעברו דרך המסננת דהוי מבטל איסור לכתחילה, ושכן יש לדקדק מדברי המפרשים שלא כתבו דין החימום לכתחילה אלא בדבש, ובשאר המשקין כתבו אם עבר ובשלם לסנן הרוטב, וכבר בא מעשה לידי בחומץ שיש בו תולעים וסננו אותו פעמים ושלש ואעפ"כ היו עוברים תולעים ולא ראיתי להורות היתר לבשלו ואח"כ לסננו. עכ"ד.

וכבר השיגו ע"ד החזק"ל בסימן נד וכן ראיתי למרן הראש"ל הרב יצחק יוסף בילקוט יוסף איסור והיתר סימן פד הערה ז שהביא למהר"ש קלוגר בשו"ת האלף לך שלמה סימן קמו שהשיג על הכנה"ג בזה ושואן לחלק בין דבש לשאר משקין, ובילקו"י שם ה"ז נקט שכן עיקר לדינא ע"ש.

וראיתי בשו"ת תרומת הדשן סימן קיד שכתב: נוהגים בכמה מקומות שרוב בני אדם בוררים בחטים לצורך המצות לפסח, אבל לא בדיוק כלל וכו', יש טעם למנהג זה או לא, והביא להסמ"ק (הר"פ שהובא בטור) בענין ברירת החטים מאכילת עכבר ולהטור שכתב דשפיר מתבטל קודם הפסח כיון שאינו מכין לבטלו, וכתב ע"ז ומהשתא נראה אע"ג דאין מדקדקין כ"כ בברירה, מ"מ מנהג של טעם הוא, וסיים דמ"מ צריך לברור בעיונא בעלמא בכדי לראות שאין בתוך הכלי כ"כ הרבה יותר מס' שיתבטל, וגם הברירה מוכיחה שאין מתכוין לבטלה ולא הוי כמבטל איסור לכתחילה. ע"כ.

ונמצא שסובר שאף בנהנה מגוף האיסור ממש מותר הדבר כשאין מתכוין, ואכן בחק"ל נדחק מאוד בדבריו ולבסוף נשאר בצ"ע.

אולם הנה בתרומת הדשן בסימן קעא (הובא בב"י סימן פד) כתב על דבר חטים מתולעים ששטחום בשמש ורחשו מהם הרבה תולעים ואח"כ חתכו מהן הרבה חטים לשנים שהיו שלמים מבחוץ ומצאו תולעים בהרבה מהן, וכתב שיש תקנה לסמוך עליה בשעת הדחק, לברור קודם את כל החטים הנקובים דבהו איכא למיחש שהתולעים שבהן פירשו לאויר העולם וחזרו וכו', ואחר כך כתב ששמע מקילים בדבר מטעם דאין דרך כלל שיטחנו התולעים כי כאשר שופכים החטים בתוך האפרכסת כל תולעים שיש נקב לפניהם שיכולים לצאת רוחשים ובורחים לחוץ דרך דופני האפרכסת מפני קול ונדוד הריחים. ונראה דאף את"ל דאין דבר זה ברור, מ"מ אין להחמיר שאף אם יטחנו התולעים בטלים בס' בתוך הקמח, ואין זה מבטל איסור לכתחילה כיון דספק הוא אם יתערב שם איסור כלל, וגם אינו מכין לבטל וכה"ג כתב הטור הלכות פסח (תנג) אפס נראה שצריך לרקד הקמח לאור היום כדי לראות יפה אם נפלו בקמח תולעים שמתו מהבל ואבק הקמח בריחים. ע"כ.

ובשו"ע סימן פד סעיף יד כתב וז"ל: חטים מתולעים מותר לטחן והוא שירקד הקמח לאור היום. והש"ך ס"ק לט הקשה מדברי הגהות שערי דורא שהובאה בבית יוסף בעובדא שהתלעו חטים וצוה להוליכן לנהר דונא"י ולהשליכן בו ולא רצה להתיר למכרם לעובד כוכבים פן יאפה פת וימכרו לישראל, תשובת ה"ר חיים כהן עכ"ל. וכתב שתה"ד לא פליג אהגש"ד ושיש לחלק בין אם הן מתולעים ברוב בענין שא"א לבררן דאז ודאי לא סמכינן אהנך צדדים שמצא מהרא"י להתיר דהוא לא מיירי אלא בענין שיבררו קודם הטחינה כמבואר בדבריו ושכן חילק מהרש"ל. וכ"כ הפר"ח בדעת תה"ד.

אולם בתשובת חינוך בית יהודה סימן נו (הובא בפמ"ג) כתב להוכיח דהגש"ד מיירי בקמח חטים שהתלעו ולא בחטים עצמם דלהם באמת יש תקנה לטחן וכדברי תה"ד ולפי זה אצ"ל דתה"ד מיירי בדוקא באופן שאינם מתולעים ברוב שא"א לבררן וכדברי הש"ך.

אך זה עדיין נראה עכ"פ שתה"ד לא התיר אלא בצירוף הספק שהתולעים בורחים מחמת רעש הריחים. ואף אם נאמר דמהשו"ע לא

המשן בעמ' 4

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

המשן מע' הקודם - נשאלו בקו - הרב אלון בן שבת

משמע כן שהרי לא חילק בין ריחיים של יד לריחיים שיש בו אפרכסת, והלא בריחיים של יד אי אפשר לתולעים לברוח וכ"כ הש"ך ס"ק מ בדעת השו"ע, מכל מקום אין לדמות דין זה לנידון דין כיון שהתנה"ד ושו"ע מיירי בחטים המנוקבים והתנה"ד חשש שמא התולעים שנמצאים תוך החטה פירשו לחוץ וחזרו אולם השו"ע בסעיף ד פסק כמ"ד דלא חיישינן לזה ולכן אף בריחיים של יד יש להקל אף שהוא מבטל גוף התולע ממש כיון שאינו מתכוין לבטלו וגם לא ברור שפירש לחוץ. (ואנה"נ התולעים שחוץ לחטים יש לבררן וכמו שכתב תה"ד ששוטחין אותן בשמש וכו')

וראיתי להט"ז בס"ק ט בסופו שכתב שנשאל על קמח שהתלע אם מותר לעשות ממנו יין שרף והשיב דאין כאן משום מבטלין איסור דהא לא נתכוון להוציא רק זיעה מהקמח וציין לתה"ד. (ואסר מטעם אחר ע"ש) הרי דס"ל שאף באופן שא"א לברור כלל הדבר מותר מטעם דאין מתכוון לבטל. אלא שהוא מיירי במשקה הנעשה מאותם החטים ואין גוף התולעים נתרסק לתוכו רק טעמו ואין כאן ממשות ממש.

אולם בנידון לגבי טחינת הירק שנפל בו תולע ולא מצאו הלא יש כאן תולע שהוא אסור בודאי ואין לנו ראייה להתיר הטחינה כשהוא נהנה מגוף התולע ממש שנתרסק לתוכו. (וחילוק בין טעמו לגופו של שרץ מובא לקמן בשם הצ"צ ועוד, וע"ע חק"ל סימן עו במה שכתב בדין טעמים של שרצים)

והנה הרב בית דוד בסימן כז כתב דהתנה"ד בסימן קעא ס"ל דגם בודאי איסור מותר לבטל מטעם שאינו מכין וכמו שכתב בסימן קיד והבאתיו לעיל. וזה לנו מקור ראשון בדעת תה"ד להתיר בודאי איסור אף כשנתרסק גוף האיסור לתוכו שהרי בהכי מיירי תה"ד בסימן קיד, ומינה לדעת שו"ע להקל. (ועיין בית דוד סימן כח דנוקט בדעת תה"ד דצריך לברור החטים וצ"ב) והובא במחזיק ברכה סימן פד אות טז וכתב שם שכן הורה מהר"ש הלוי אב"ד דאיזמיר בתשובותיו כת"י בפס"ד סימן יא על תירוש וחרצנים וזגים שהותלעו שיכול לעשות ממנו מים צרופים וכו' דמסננים המשקה היטב. אולם גוף המעשה בהבית דוד ובמחבר"ר לא מיירי שנתרסק גוף התולע לתוכו אלא רק בנמחה לתוכו.

ומש"כ תה"ד שצריך לברור החטים המנוקבים זהו בתחלת דבריו אבל אחר שהביא שנוהגים להקל והסברות שיש בזה אנה"נ יש להקל בלא לברור. וכן ראיתי שכתב בן בשו"ת תפלה למשה יו"ד חלק ג סימן ז בדעת תה"ד ושכן נראה מסתמות דברי מרן שאין לברור החטים המנוקבים.

והנה בתשובת מהר"ם לובלין סימן כז נשאל על בישול שכר ומשקים שנותנים בהם כשות שיש בו תולעים והשיב שהם נימוחים בבישול הכשות ובטלים בס' והסתמך בזה על תה"ד הנ"ל סימן קעא, ושאל אף לא היה בשכר ס' נגד התולעים שרי וכפש"כ הטור בסימן קד דדברים המאוסים הוי טעם לפגם ובטלים ברוב וכו', וכתב עוד שיש לסמוך על הרתיחה דהתולעים נשארים למעלה וגם אחר הרתיחה אפשר לסנן היטב וכו'. ע"ש.

ובשו"ת פרי הארץ דף לה הבין בדבריו דמתיר לכתחלה לרסק ולא רק בדיעבד כשנתרסק וכן הבין באדמת קדש חיו"ד סימן ה. אולם הבית דוד יו"ד סימן כח הבין בדבריו דמתיר רק בדיעבד כשנתרסק וכן הבין החק"ל שם סימן נג.

ובתשובת צמח צדק (קרוכמל) סימן נא ג"כ דן בדבר עשיית י"ש מפירות מתולעים והתיר מטעם דאינו מכין וכתב שאין ביי"ש גוף התולעים כלל אלא טעמם נמחה לתוכו וכיון שנתבטל הוא ואינו מכין שרי, ואף שמהר"ם לובלין לא התיר אלא מדוחק שאני נידונו שגוף התולעים נמחה לתוך התבשיל משא"כ הכא רק טעמן נמחה לתוכו הלכך שרי אף שלא בשעת הדחק.

נמצא דרבים הבינו דמהר"ם לובלין לא התיר כשגוף התולע נתרסק לתוכו רק בדיעבד ובשעת הדחק ובצירוף שהתולע צף למעלה ומסנן אכ"כ בבגד.

וע"ע בתשובת דבר שמואל אבוהב סימן רפו דמסכים להקל מעיקר הדין לרכוש אפילו לכתחילה אותן הזיתים המתולעים על מנת לרסקן להוציא שמנון, וכתב דברור שהיותר טוב שיקנה אותן כבר טחונים על ידי הגוי. ועכ"פ גם הוא לא מיירי בנתרסק גוף התולע לתוכו ורק נמחה טעמו לתוך השמן.

וראה למרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל בהליכות עולם חלק ו עמוד רעא הלכה ח שג"כ התיר לעשות שכר מצימוקים שהתלעו, ועדיין אין ראייה מזה לנידון דין כיון שגוף התולע נתרסק משא"כ בשכר מיירי רק בנמחה לתוכו ואין כאן אלא רק טעם של שרצים ולא גופן ממש. וע"ש בהערה שהביא חילוק בין ריסק התולע לפליטת טעמו בשם הגאון רעק"א בריש סימן עז. ועוד שבסוף מסננים המשקה וסופו הוכיח על תחלתו שאינו מכין כלל. ע"ש.

וראיתי בשו"ת תפלה למשה יו"ד ח"ג סימן ז אות ח שהביא להרמב"ם בתשובה (מהדורת י בלאו סימן קעה) שנשאל אודות יין שנדרך והיו בו בעת דריכתו תולעים, אם מותר לשתות או לא. והשיב: ראוי לנקות התולעים כפי שאפשר ופעמים הרבה ראינו מי ששורה אשכולות הענבים במים כדי לנקותם מבעלי החיים. ואם לא עשה כן ודרכם כמות שהם מותר לשתות היין לכתחלה, לפי שאין משגיחין בזה אלא בנותן טעם, וידוע שלא ימצא ביין טעם אותן התולעים ולכן מותר לשתותו. עכ"ל.

וכתב ע"ז התפל"מ דממה שלא חילק בין אם דרכו בשוגג לדרכו במזיד משמע שבכל אופן היין מותר בשתיה, ול"ח מבטל איסור, והיינו משום שכל כוונתו לדריכת הענבים ולא לריסק התולעים אלא שלכתחלה יקנה כמה שאפשר מהתולעים דלא סמכין אסברא זו אלא היכא דלא אפשר וכמו שכתב הט"ז יו"ד סימן קל"ז ס"ק ד ע"ש.

ודיוק נכון אולם בכ"ז אין ללמוד מכאן להתיר לכתחילה לרסק ולבטל התולע, ורק בדיעבד כשריסק, היין מותר אף אם ריסק במזיד.

ובפרט לפי מה שכתב החק"ל בסימן נג במסקנתו בכל זה דאף שאין להתיר לדעתו בנתרסק גוף התולע לתוך התערובת מכל מקום היכא דכבר קנה הישראל הירק והוא בידו ועלול להפסידו אי לאו היתר הטחינה יש להקל לטחנו וזה על פי דברי התוספות פסחים כו: ד"ה בין, וז"ל דהכא הוי דיעבד דאם נאמר חדש יוצן יפסיד התנור ע"ש. אבל לקנות לכתחלה ירק מתולע בוודאי על דעת לטחנו אין להתיר. ע"ש.

הלכך למסקנה

יש להקל לטחון הירק שנפל בתוכו החרק ואינו מוצאו באופן שכבר קנה הירק ויכול לבוא לידי הפסד, אבל לענין רכישת ירק הנגוע בתולעים על דעת לרסקו קשה להקל ובפרט שבדורנו יש שבדקו הדבר לעומק ונמצא שאף אחר הריסקו יש תולעים שנשארו גופן שלם. ואולם אם יקח הירק וינקו היטב בכל מה שיוכל כך שיצא מכלל ודאי ויבוא לידי ספק אף שאין הדבר מועיל להתירו באכילה מכל מקום כיון שהוא רק מוחזק בתולעים ועדיין יש בו איזה ספק אם יש שם תולעים נוכל להקל לקנותו על מנת לטחנו.

וראה בילקוט יוסף סימן פד הערה לד בענין טחינת החמום שכתב דלכתחלה בודאי יש לבררו היטב מהתולעים ובדיעבד כשטחן מבלי לבדוק יש להקל ובפרט שהתולעים בחמום אין ברור שפירשו לחוץ וכו'. ומכל זה מורם שבודאי אין לרכוש על דעת לטחון ללא בדיקה.

בברכה
אלון בן שבת

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

מתי החולה נקרא 'מזיק', שאם החולי עובר החולה לבריא באופן ישיר, כגון על ידי נשימתו כמו במחלת החצבת שיוצא הנגיף מהחולה ונכנס לגופו של הבריא - הרי זה נזק גמור כזורק חץ ומזיק בגופו. אך אם המחלה אינה עוברת בצורה ישירה אלא שמתוך שהבריא דר ומשתמש במקום כהרגלו הרי הוא מכניס לגופו באיזה אופן את הנגיף - אין זה 'כוחו' של החולה. [אגב אורחא יוער שיש שכתבו לדון בזה לחיבו מדין בור או אש ואכמ"ל]

ויש לציין שאף באופן שאין החולה נחשב 'מזיק' מכל מקום אסור לגרום היזק לחברו אף שבאופן כזה של גרמא. וראיתי שבספר חסידים (סימן תרעג) כתב דבר מעניין הוא הביא את הפסוק 'לפני עיור לא תתן מכשול' (ויקרא יט יד) דהיינו שלא ירחץ אדם שהוא מוכה שחין עם יהודי אחר אלא אם כן יודיענו שנאמר ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח) וכתבי לא תעמוד על דם רעך (ויקרא יט, טז) עכ"ל. רואים א"כ שאדם שמוכה שחין שזה מדבק אם הוא הולך למרחץ עליו להודיע למתרחצים שפ על מצבו אע"פ שלכאורה ההיזק שלו הוא גרמא בכל זאת הוא נכנס לתחומים אחרים של ואהבת לרעך כמוך וכו'.

מכל האמור עולה לכאורה שהבריא יכול לכופ את החולה לצאת ולדור במקום אחר, שכן, נגיף החצבת עובר מאדם לאדם באוויר על ידי נשימתו של החולה. אמנם נראה שבענייננו אין החולה נחשב כמזיק משום שכל הנידון של נזקי שכנים הוא כשהמזיק רוצה לעשות איזו פעולה שממנה ייגרם היזק לניזק כגון שפיכת מים, הכאה בפטיש, העמדת סולם וכדו' אך לא מצינו שאדם השווה בביתו כדרכו ייחשב 'מזיק', וכעין זה כתב החזון איש (בני ברק תשנ"ד, ב"ב סי' יג סק"א עמוד קעט) שהעושה דברים שרוב בני האדם עושים גם אם יש לו שכן חולה שזה מפריע לו אין יכול למחות בו, ואפילו אם החולה קדם, שהרי אינו חייב לצאת מדירתו. ומבואר שאם מתנהג באופן הרגיל אין זה נחשב כלל כמזיק ואין עליו חובת הרחקה.

ומצינו דברים מפורשים בנוגע לנידון דידן בשו"ת הרמ"א (סי' כ) שם הוא דן במי ששכר מקום לדור בבית המשכיר עם המשכיר, וחלה השוכר או אשתו בחולי הקדחת שקורין גע"ל זכ"ט (=צהבת), מסקנתו שאין המשכיר יכול להוציא את השוכר מהבית "ואם אין המשכיר רוצה לדור אצל החולה אם ירצה יכול לדור בחוץ שאין יכול להוציא השוכר מביתו ולחזור בשכירותו מטעם זה" ולא עלה על דעתו לומר שהשוכר חייב לעזוב מחמת שמזיק את המשכיר בגירי דיליה.

ולכן גם בנידו"ד שיש לבחור החולה בחצבת קניין שכירות בדירה שכן שניהם שותפים בשכירות החדר אי אפשר לכפות עליו לצאת ולדור במקום אחר והוא אף אינו חייב להשתתף בהוצאות השכירות של הבחור הבריא, אם הבריא יבחר לצאת ולגור במקום אחר לתקופה זו.

בברכה יגאל אלון ס"ט.

שור המצאה מן המזרח

הרב יוסף חיים בן שבת

הרב רחמים מלמד הכהן

בוודאי תמהתם ואין ספק שעלתה על לבכם אותה תמימה מפורסמת אודות עושרם התורני של חכמי מרוקו תוניס וחלב ושאר חכמי המזרח לאלפי אלפים, ולאפוקי מחכמי פרס שאמרי אחפשה והנה היום מועטים מאוד, ועל כף היד ייספרו. היכן הם ומדוע היו מעטים כל כך. אז שמעתי תשובה מעניינת ביותר על כך ממון החיד"א בספרו מבהיל הזכרון הנקרא "שם הגדולים", שהרי התנאים מחיי המתים במאמרם ישבו ועסקו בתורה על אדמת פרס, ומרוב עסק התורה האדיר שהיה שם ממילא תקנו כל הניצוצות של אותה אדמה ואין צורך ביותר תורה באותו מקום. שכבר נתקן. (המקור המדויק אינו תחת ידי). אך למרות ההקדמה הנז', עדיין היו צדיקים וחסידיים שמסרו נפש על התורה תרתי משמע, ואף נהרגו עליה כאנוסי משהאד ועוד, ונעסוק השבוע בדמותו של חכם אחד גדול בתורה מחכמי פרס. וכדלקמן.

חכם רחמים מלמד הכהן זצ"ל. נולד בעיר שיראז בפרס בכ"ה אלול תרכ"ה (1865) לאביו הרב חיים ולאמו טוטי מלמד הכהן. בשנת תרמ"ג (1883) נשא לאישה את מרת ביבי-מא (לימים אסתר) בת רבי אגאי ובגוס קצב.

כבר בילדותו כבן 11 החל לדרוש ברבים, כשבסיומה של כל דרשה נהגו הנוכחים להזכיר שטרם מלאו לו שלוש עשרה ואינו בר מצווה, כך שגם אינו יכול להשלים מניין לעונות קדיש הנאמר בסיום הדרשה ובשל כך זכה לכינוי "מולא קוצ'יק" (היינו חכם קטן בפרסית) ושם זה דבק בו כל ימי חייו, ודרשותיו היו כמעין המתגבר, ושילב בהן הלכה, אגדה, דינים ומוסר, מעשים ומשלים וכן בדברי נועם ובאהבת אב הרעף על שומעיו הצמאים אהבת התורה ויראת שמים. **חיי** לענה ומורו היו ראשית חייו, בתו הראשונה בהיותה כבת שנה חלטה באבעבועות ונפטרה. כעבור זמן מה נולדה להם בת שנייה אך גם היא נפטרה, בהיותה בת שלוש. בפעם השלישית נולדה שוב בת (שקיבלה את השם 'כאנוס גאן, בעברית - חנה), אך הפעם, מחשש לחייה, החליטו הרב רחמים ורעייתו להשיא אותה מחר ככל האפשר, בתקוה שכאשר יוציאו אותה מרשותם לא תחול עליה קללת המוות שרבעה על יוצאי חלציהם. כך ביקשו לארס אותה בגיל שש, מתוך כוונה להביאה בברית הנישואין תוך שנים בודדות. השידוך הראשון לא עלה יפה, דבר שעייב את האירוסין בעוד שנה תמימה עד הגיעה לגיל שבע. בת זו היא הראשונה ששרדה והאריכה ימים.

ותקם הצרה יתר על פעמיים, כי לאחר מכן נולד להם בן, אך בהגיעו לגיל שלוש נפטר גם ילד זה. הרב רחמים התאבל עליו ימים רבים, ואף נעשה חולה בשל כך. כעבור זמן מה הרתה שוב רעייתו בפעם החמישית, אך עוד בטרם הגיע זמן הלידה הפילה את העובר. בשנת ה'תרס"ד הרתה רעייתו בפעם השישית. הרב רחמים חלם כי עליו להגיע לקברו של עזרא הסופר שעל חופו של נהר החידקל, בעיראק (כ-50 ק"מ מצפון לבצרה), ולערון שם תפילה עבור הצלת העובר וקיומו. כאשר אשתו הייתה בחודש השלישי להריונה שמע כי כמה עשירים מעירו מתכוננים לנסיעה לעיראק והחליט להתלוות אליהם למרות התנגדות רעייתו ואביה. בדרך, בהגיעו למקום בשם כאזראן, קיבל ידיעה בטלגרף כי רעייתו ילדה בן. בעיראק התפלל על קברו של יחזקאל הנביא ובקברו של עזרא הסופר, עם חכמי כל מקום ומקום, וכן הלך להתברך אצל רבי יוסף חיים, בעל הספר "בן איש חי", שבנוסף לברכה גם ניחם אותו ויעץ לו מה לעשות בעתיד, וכן דחף אותו לעלות לארץ ישראל ואף נתן לו תמיכה כספית עבור כך.

בשנת תרס"ו (1906), בגיל 40, עלה לארץ ישראל, והיה מייסדי שכונת 'נחלת ציון' בעיר הקודש ירושלים. בירושלים כיהן כרבה של עדת יהודי פרס, והקים את ישיבת 'שערי רחמים'.

בירושלים, נקשר ברב אברהם יצחק הכהן קוק, שכינה אז כרבה הראשי של ארץ ישראל. יחד עמו למד בחברותא את תורת הסוד ועל הגאולה. בהסכמה שכתב הרב קוק על הספר "צדקה ורחמים" של הרב רחמים, תיאר אותו "מעלת כבוד ידידי הרב המופלא". כשנפטר הרב רחמים, עצר מסע הלוויה, שעשה את דרכו להר הזיתים, במשכנו של הרב קוק, וזה יצא למרפסת ביתו והספיד את חברו הרב רחמים.

בצד הדרשות שבעל פה כתב גם חידושי תורה. בין חיבוריו שיצאו לאור: ספר "צדקה ורחמים", עם הסכמות של רבני דורו כהרב אברהם יצחק הכהן קוק, הרב יעקב מאיר, הרב דוד אפאן, הרב יוסף חיים זוננפלד ועוד. ספר "כסא רחמים" על חמישה חומשי תורה. ספר "שיעור ורחמים" על פרקי אבות. ספר "חיי רחמים", פירוש על הזוהר, וספר "זיכרון רחמים", מדרש על התורה בלשון יהודית פרוסית. בשנתו האחרונה החל לכתוב גם מדרש לתהילים. ספר "כיסא רחמים", על ברכת האילנות. ליקוטים מתוך ספריו, בנושא ברכת האילנות, וימי חודש ניסן. בתוספת סדר ברכת האילנות ע"פ ספר "לשון חכמים" של רבי - רבי יוסף חיים, מן הבן איש חי.

והנה מעשה מצוטט מאחד מספריו וז"ל: מעשה בעשיר אחד, קמצן ורע עין, שלא היה רוצה לרחם על עניים. עמד בבית הכנסת ואמרת לקהל אתם תשמעו ממני - כל מה שאנחנו מתפללים, משהלכו לנו גואל - עבר קציר וכלה קין ונשענו. וזאת העצה למחר הגאולה, למנוע צדקה מעניים, ואז הם צועקים לפניי כי מרוב עוניים ומרודם, והקביה שומע צעקתם ותפילתם, מפני שתפילת העני, יותר מקובלת ורוציה לפניי ה, כמו שנאמר בזוהר הקדוש על פסוק 'תפילה לפניי כי יעשוק'. והקהל שמעו אל דברי העשיר הזד, בחשבם כי עצה טובה היא, ולא ידעו שכוונתו לרעה מקמצנות. ונשארו העניים ברעב ובצמא, ונגזר על העיר ההוא, בר מינו, מגפה בעבור עוון זה, וזה שנאמר 'אם ענה תענה אותו', אדרבא, ויחרה אפי'. ...והקביה אומר עתה אקום לנקום מהאיש הרע הזה, אדרבא הוא מונע גאולה, כמו שנאמר 'ציון משפט תפדה ושיבה בצדקה'. (עתרת רחמים, פירוש על תהילים, מזמור י"ב, עמ' של"א).

ביום ד' שבט שנת תרצ"ב (1932) נתבקש לשיבה של מעלה, ומנוחתו כבוד בהר הזיתים. חלקת קברו חוללה ע"י היידידים. הדבר נודע לבניו עם שחזרה של ירושלים, באומרם הנפש שעל קברו איננה, אבל דבריו בספריו נפוצים ונלמדים, כמאמר רבן שמעון בן גמליאל: 'אין עושים נפשות (מצבות) לצדיקים, דבריהם הן זיכרונם'.

חלק מהנ"ל נערך ונלקט מתוך אתר "החכם היומי"

סיפור של השגחה

סוד הצמיחה

כמו שעץ לא גדל רק באור – הוא חייב גם גשם. ולפעמים גם ברד. כך גם אנחנו – צומחות בדיוק מהמקומות שלא חכנו. "ויהי ערב ויהי בקר" כך נברא העולם לפני כל התקדמות ותוספת צריך לבוא ערב, הרגעים הללו שאת חושבת שהנה הלך עליך, שאין לא ילך לך. שאת לא יודעת מאיפה להתחיל. תרפי, תירגעי. שאי תפילה במילים שלך ותשחררי, את מודה שאת לא יכולה? את מודה על מה שיש? בשמיים מחפשים לתת לך. לא כל מקל בגלגלים נועד לעזור - לפעמים הוא זה שדוחף אותך למסלול הנכון.

בדיוק אז, ברגעי "עקבתא" נוצרת יצירה. מותירה לך את אפשרות הבחירה, האם תקראי לה בחיוב - שהיא סוד הגאולה. או שמא תבחרי להטיל בדך דופי, או בה. עם אותה ראייה אחרת מלאת התחדשות ומרגיש גאולה. כי הריק - זה מה שמופיע בספרים שהקב"ה יצר כדי לברוא את העולם בו.

הרהורים

תנסי להיזכר ברגע כזה מהימים האחרונים אצלך, רגע שכיוון אותו, תני עליו כמה תודות, תראי כמה רווחים הרווחת ממנו. אנחנו לא תמיד רואות את זה ברגע, אבל עם התבוננות אפשר ממש לחייך.

כל סיבוב קטן - כל עצירה כפויה, כל "פספוס" - הוא בעצם כוונון מדויק מלמעלה

או אם את עכשיו במקום כזה - שהלב שקט מדי או כואב מדי, שאין לך כוח או חשק או סבלנות - תנשמי רגע עמוק. תדעי: זה גם זמן מושגח. יש מישהו שמכוון, שרואה, שמחזיק אותך אפילו כשאת נשמטת.

ולפעמים, התפילות שנאמרות מהמקום הזה - השקט, הריק, העייפות - הן הכי עוצמתיות. כי הן לא נאמרות מהמוח. הן בוקעות ישר מהלב. החושך הוא לא הפסקה מהחיים - הוא מאפשר את הצמיחה שלהם.

או אם קרה לך השבוע משהו שנראה לך כמו באסה אחת גדולה – תני לזה רגע. זה בדיוק מה שאת צריכה. אני רוצה לשמוע ממך – על הרגע ההוא שחשבת שהוא מקל בגלגלים, ובסוף התברר לך שהוא היה כנף.

סיפור כזה, שאת מבינה אותו רק עכשיו - שלחי לי אותו. נתחזק יחד. כי כשאנישה משתפת את הדרך שבה היא ראתה את ההשגחה, היא מדליקה אור למישהי אחרת בדיוק ברגע החשוך שלה. כי כל סיפור כזה - שלך, שלנו - הוא חיוק למישהי אחרת בדיוק עכשיו.

ואולי זה כל העניין: שבתוך הריק, אנחנו ממלאות זו את זו. באמונה. בתפילה. בחיבוק של מילים.

באפפה, שבת שלום,

ליאורה דפן - מטפלת ומאמנת מנטלית

dahan.liora.co@gmail.com

מתחילה לכתוב משהו, לא הולך...

בחרתי לעבור לשיתוף חי מהשטח

כי יש רגעים כאלו לכולנו

אני יושבת מול הדף, והעייפות והמטלות ואפס כוח... לא יודעת מאיפה להתחיל ובוודאי שלא מאיפה לגמור. לא כי אין לי רעיונות. אלא כי אני רוצה עכשיו לשכתב אותך ברגע מיוחד בחיי...

ברגע ההוא שהקב"ה שינה את כל סדרי בראשית בשבילו. שהוא סיבב שיהיה בדיוק כמו הרגע, הרגע הזה. עם האורחים שנחתו בזמן ההשכבה, ועם מאמר לכתוב לאשת חיל גיבורה, ועם סוללה פנימית לא טעונה וכבר אחרי יום עבודה. כן, הרגע הזה שמוחי כה ריקן - מושגח בידיו של מלך רחמן- ומי שכבר קוראת מרגישה בוודאי את ליבי שאני מניחה על השולחן - או קבלי את ליבי, שיתוף מלב אל לב, מה קורה כשאני מרגישה ממש חסרת כוח, איך מתחילים מאיפה, ומה נותן לנו כוח.

ספרי לי על החיים שלך,

מכירה את זה:

צריכה לצאת לפגישה חשובה. מתארגנת מוקדם, מכינה מראש את כל מה שצריך, ואז, דקה לפני שאת יוצאת - את מגלה שהגמד הסודי (רק אני ואת מבינות מי זה) שחק עם מים על המסמכים.

ממהרת לאוטובוס להתארח אצל קרובים לשבת, את באה לצאת, ובדיוק אז הילדים צריכים דחוף.

בבוקר הרב קו נעלם בדיוק כשאת צריכה לצאת

שטפת את הרצפה נכנסת דקה למקלחת ויש עקבות שחורות.

אפשר לכנות את הסיפורים הללו "עקב אכילס של החיים". למה??

אלו דווקא "עקבתא דמשיחא" סיפורים הנושאים בתוכם פעמי משיח, פעמי גאולה. לו רק נשכיל להבין שאלו מושגחים לא פחות מהילד שנפל וניצל בדרך נס מהשפיץ של הקיר. מהתינוק שבדרך נס לא נפל מהמיטה. מהקניות שהיה מבצעים בדיוק על מה שאת צריכה. מהפרנסה שלך שהגיעה גם היא בדרך נס. מהילדים שהתעוררו בריאים, ומההורים (אנחנו) שהתעוררנו בריאים ב"ה.

מה שנראה לנו כאיחור, ככישלון, כתקלה - הוא בדיוק מה שצריך לקרות.

ודווקא אנחנו אלו שצריכים "לרכך" את הביקורת העצמית, את הכעס, את הקנטרנות, ולהתבונן בסקרנות, אבא אני יודעת שזה לטוב, אני ממש סקרנית לדעת איך, האמירה הפנימית היא אותה אמירה בשניהם אני רוצה לדעת לשם מה, אבל התדר שלהם שמים וארץ.

למרות שלא תמיד מתגלה באותו רגע עדיין האנרגיה, השדר שונה לחלוטין. לפעמים עובר שבוע, חודש, שנה - ואז משהו מתחבר. ופתאום, את מסתכלת אחורה ואומרת לעצמך: וואו. אם זה לא היה קורה, לא הייתי מגיעה לפה.

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים